

Bestämmelser för Gesällbrev i:

Varmsmidesyrket

Bestämmelserna är framtagna av branschen och reviderade hösten 2016, sommaren 2020 samt fastställda av Sveriges Hantverksråd 2020-09-14

Ansvarig bransch-/yrkesorganisation

Sveriges Konstmidesförening (SKSF).

Förkunskapskrav

Gesällprov kan avläggas efter minst 4200 timmars dokumenterad utbildning/erfarenhet i yrket eller motsvarande av branschen validerade kunskaper. Provet kan även avläggas under sista terminen av en treårig utbildning.

Gesällprov – allmänna anvisningar

För att få göra Gesällprov ska förkunskapskravet vara uppfyllt och vara godkänt av granskningsnämnden. Gesällprovet är ett yrkesprov som ska visa att den sökande har goda kunskaper inom smidesyrket och kan utföra ett brett urval av de i yrket förekommande arbetsuppgifterna. För att erhålla Gesällbrev ska Gesällprovet vara godkänt av branschens granskningsnämnd.

Provanvisningar

Provet består av tre delar och genomförs enligt anvisningarna i bilagan som är framtagen och fastställda av branschen:

- Ett standardprov där flera olika varmsmidestekniker ska genomföras med god kvalitet.
- En fri del där den sökande ska påvisa fördjupade kunskaper efter eget förslag
- En presentation av den fria delen där den sökande redovisar sitt arbete och svarar på frågor.

Provet ska sammanlagt ta 2-4 veckor, se bilaga

Handledare och tidskontrollanter ska alltid finnas. Ytterligare information finns i bilagan

Granskning av provet

Ansvariga granskare utses av Sveriges Konstmidesförening på uppdrag av Sveriges Hantverksråd. Granskare ska vara opartiska, kunniga och väl aktade inom branschen

Gesällprovs- och Gesällbrevskostnader

Branschen tar ut en avgift för granskning och handläggning av Gesällprovet. Pengar återbetalas ej vid underkänt eller oavslutat prov. Se SKSF hemsida: www.konstsmidesforeningen.se.

Kostnaden för Gesällbrevet är 700 kr + moms (875 kr inkl. moms) och betalas till Gesäll- och Mästarbrevskansliet. Med brevet följer ett ID-kort med information om Gesällbrev översatt till fem språk.

Ansökan om Gesällprov

Ansökan görs till SKSF genom blanketten "Ansökan" och som ska sändas till Gesäll- och Mästarbrevsansvarig i SKSF. Ansökan ska skickas in 3 månader innan provet påbörjas. Ansökan om Gesällbrev kan göras av den som antingen är mantalsskriven i Sverige eller innehar svenskt medborgarskap.

Anmälan om Gesällbrev

Efter godkänt prov skickar SKSF dina handlingar vidare till Gesäll- och Mästarbrevskansliet så ditt Gesällbrev kan utfärdas.

Glöm inte att betala den administrativa avgiften för Gesällbrevet på 875 kr inkl. moms som betalas in till Stiftelsen Hantverk & Utbildnings BG 5814-8446. Märk din betalning med namn personnummer och yrke.

Utdelning av Gesällbrev

I din anmälan om Gesällbrev anger du en utdelningsort. Ditt Gesällbrev skickas till den lokala Företagar- eller Hantverksföreningen på vald ort som ombesörjer utdelningen av brevet.

Kontaktuppgifter:

Branschorganisation:

Sveriges Konstsmidesförening
e-post: info@konstsmidesforeningen.se
Hemsida: www.konstsmidesforeningen.se

Gesäll- och Mästarbrevsbrevsansvarig i Sveriges Konstsmidesförening är;
Pablo von Eckardsstein:
Telefon: 070 879 64 69
(vänligen respektera Pablos arbetstider som är vardagar mellan 8-16)
mail: info@jarneken.se

Gesäll- & Mästarbrevskansliet:

Sveriges Hantverksråd
Gesäll- & Mästarbrevskansliet
Box 147
793 23 Leksand

Tel. 0247-369 50

www.hantverksrad.se
info@hantverksrad.se

Tveka inte att kontakta oss om du har frågor eller funderingar kring Gesällbrev!

Varmsmidesyrket

Ansökan om Gesällprov

Ansökan om Gesällprov ska skickas in till branschens Gesäll- och Mästarbrevsbrevsansvarig och ska skickas 3 månader **innan** provet planeras påbörjas. Ansökan ska innehålla följande;

- * Ifylld övre del av blanketten "Ansökan/Anmälan om Gesällbrev"
- * En kort skriftlig beskrivning om sin fria del, se mer info nedan.
- * Kontaktuppgifter till handledare, se mer info nedan
- * Kontaktuppgifter till tidskontrollanter, se mer info nedan

Innan provet påbörjas

Granskningsnämnden behöver veta vad den sökande avser presentera i sin fria del vilket görs i en kort skriftlig beskrivning tillsammans med skisser, ritningar eller annan för granskarna relevant information. Om granskningsnämnden anser att fördjupningen håller en relevant teknisk nivå kan den sökande påbörja sitt arbete. Eventuellt med anvisningar, korrigeringar eller kompletteringar från granskningsnämnden.

Handledare

En handledare ska alltid finnas som går i god för att den sökande kan arbeta med en godtagbar hantverksnivå och genomföra uppgifter inom varmsmidesyrket inom en acceptabel tid. Med "godtagbar och acceptabel" avses här en nivå som kan anses vara professionell nog för kommersiellt varmsmidesarbete, det förväntas alltså inte vara perfekt eller på samma nivå som en mästare. Handledaren fungerar som rådgivare innan och under provet, men får ej delta aktivt i arbetet med provet. Handledare ska vara, eller under lång tid ha varit, aktiv inom branschen.

Tidskontrollanter

En oberoende och opartisk tidskontrollant ska också finnas. Denna ansvarar endast för att kontrollera och gå i god för att provet utförs av den sökande och att det som lämnas in är det som tillverkats under den utsatta tiden. Kontrollanten behöver inte själv vara smed men ska besöka verkstaden regelbundet under arbetets gång.

Standardprov

En standard för vad gesäller minst ska klara av har tagits fram i form av ett prov som innehåller en stor bredd plastiska tekniker. Detta prov avser testa ifall den sökande hanterar en bredd olika tekniker på grundläggande nivå, inom rimlig tid.

Arbetet ska följa den ritning för standardprov som finns på www.konstsmidesforeningen.se. Det ska tillverkas för hand av den sökande själv. Slägghjälp är ej tillåtet, maskinhammare får användas för räkning (undantaget detalj A och F, läs vidare under "Utgångsmaterial"). Nedan listas de material och verktyg som får användas i tillverkning av provet. Arbetet med provet ska vara avslutat inom 60 arbetstimmar, disponerade över 10 på varandra följande arbetsdagar.

Den tid som ska räknas till provet innefattar allt det arbete som en yrkesverksam smed skulle ta betalt för vid en beställning, eller som en anställd skulle få betalt för. Dvs. förutom arbetet med själva provet även att sätta sig in i ritningen, planera sitt arbete, smida provbitar, tända ässjan, reparera verktyg, städa arbetsplatsen och liknande, undantaget inköp av material.

Provet får inte ytbehandlas på något sätt innan bedömning.

Utöver det som anges i ritningen ska även ett skärande verktyg, för att slå hål, tillverkas. Verktygets utformning är valfri men andra hjälpmedel än de som listas nedan bör inte användas vid tillverkningen. Verktyget ska tillverkas under den tid som avsatts för standardprovet. Verktyget ska härdas och granskarna testar härdningen genom att, med hammare, slå verktygets egg i kallt blötjärn en gång. Om eggen håller och ett märke lämnas i blötjärnet är verktyget godkänt.

Anvisningar Gesällprov i:

Varmsmidesyrket

Verktyget ska användas för att slå standardprovets stora hål. Eventuellt arbete med skaft bedöms inte. Slipverktyg, slipmaskiner etc. får användas löpande vid tillverkning av detta verktyg samt vid restaurering av övriga verktyg som används för provet. Till att slå hål i provets ram samt detalj A är valet av verktyg fritt.

Utgångsmaterial (standardprov)

Valet av dimensioner i smidesjärn är valfritt men observera att alla ytor ska vara smidda.

Undantag:

- Detalj A smids från fyrkantsstång 12x12.
- En av delarna i detalj F smids från fyrkantsstång 12x12, för hand.
- Ramen smids från plattjärn 30x8.

Till det skärande verktyget används stål efter eget val i valfri dimension.

Verktyg (standardprov)

Följande verktyg får användas vid tillverkning av standardprovet:

- Städ/ambult/sparrhorn, inklusive kubb eller stativ.
- Hammare/handsläggare
- Tänger
- Avskrot/huggtand.
- Klyvmejslar/mejslar (avser verktyg med egg, oavsett om de har skaft eller ej).
- Böjgafflar/bockgafflar.
- Dorn
- Nitdynor
- Nitdragare och/eller ”uppgagare” (en bredare typ av nitdragare)
- Nageljärn
- Giljoutin, fjädersätt eller liknande verktyg
- Skruvstycke
- Hållhake, kedja med stigbygel eller något annat för att hålla fast stycket vid klyvning etc.
- Körnare
- Stämpel, stansar, gravyrstickel eller annat verktyg för att signera arbetet.
- Tolk för att bocka svep/klamring/krage runt, samt sänke att bocka ner i
- Borrmaskin inkl. borr. (får endast användas där så anges.)
- Bågfil
- Fil (endast till tappar)
- Maskinhammare (endast för räckning)

Bedömning av standardprov

Standardprovet bedöms utifrån de kriterier som preciseras i ritningen

Provetets fria del.

Denna del avser visa att den sökande hanterar någon viss aspekt av yrket på en fördjupad nivå och ska avklaras på mellan en och tre veckor. Den sökande väljer fritt hur smidesfärdighet ska påvisas. Provet kan t.ex. vara skulpturalt smide, verktygssmide, serietillverkning, smide för inredning, smide efter historisk förlaga, smyckesmide eller någon annan möjlig yrkesinriktning där varmsmide kan tillämpas. Beräknat antal timmar anges i beskrivningen.

Antal arbetade timmar ska presenteras i samband med granskning.

Provet ska utföras under 40 - 120 arbetstimmar och avslutas senast 21 kalenderdagar efter att det påbörjades. Det som granskas ställs i relation till hur många arbetstimmar det tagit att tillverka.

Varmsmidesyrket

Presentation av fri del

I samband med granskning ska arbetets fria del presenteras av den sökande. Detta görs i två steg:

1. Motivera varför du valt att påvisa dina förmågor i varmsmide genom denna produktion. Beskriv sammanhanget du anser arbetet hör hemma i, en målgrupp, arbetsmarknad eller annat sammanhang. Reflektera och summera din arbetstid, metodik, lön och val av produktion ur ett företagsekonomiskt perspektiv. I denna del ska du försöka beskriva ditt arbete objektivt i den mån att du i lika delar beskriver arbetets potential som dess brister. Beskriv detta muntligt, och ev. med kompletterande material t.ex. bilder under 10-15 minuter.
2. Efter din presentation ställer granskarna frågor till dig angående det du gjort. Frågorna kan röra alla aspekter av ditt arbete. Granskarna delger dig också sina tankar och erfarenheter inom området.

Bedömning av provets fria del

Granskarnas uppdrag är att granska produktionen i relation till vad som presenterades i samband med ansökan. Fördjupade kunskaper ska påvisas men detta innebär inte att arbetet måste vara exceptionellt. Antal arbetade timmar ska ställas i relation till arbetets omfång och svårighetsgrad. Först och främst bedöms den sökandes tekniska förmåga att inom rimlig tid genomföra det som presenterats med god kvalitet. I andra hand bedöms det som tillverkats utifrån dess funktion, nytta eller annan för sammanhanget relevant egenskap

Bedömning och överklagan

Granskarna ger omdömet godkänt eller icke godkänt i arbetets olika delar. Alla delar måste vara godkända för att provet i sin helhet ska vara godkänt. Om någon del inte blir godkänd ska komplettering ske. Granskarna anger då vad, när och hur komplettering kan ske. Om sökande och dennes handledare anser att bedömning varit oskälig eller på annat vis felaktig kan handledaren överklaga till SKSFs styrelse. Styrelsen eller de som utses av styrelsen granskar då bedömningen och fastställer om överklagan ska gillas eller ej.

Överklagan ska göras skriftligen till SKSF styrelseordförande inom 2 månader från granskning och vara väl motiverad. En administrativ avgift om 1000 kr ska då betalas till SKSF. Om styrelsen bestyrker överklagan, granskas provet på nytt av två andra, av styrelsen utsedda, granskare. Detta bekostas av SKSF.

Varmsmidesyrket

Validering av varmsmeder med längre yrkeserfarenhet

De som varit yrkesverksamma inom varmsmidesbranschen i 10 år eller mer och kan visa prov på en bredd av smidesarbeten av god kvalitet kan ansöka om att få tillgodoräkna sig provets fria del samt presentationen. Dessa smeder ska då uppvisa dokumentation som styrker att de arbetat på en professionell nivå under minst 10 års tid, men standardprovet kan inte valideras utan måste genomföras med godkänt resultat av den som söker gesällbrev. För den som vill valideras krävs ingen handledare som går i god för den sökande, endast en tidskontrollant och de av SKSF utsedda granskarna.

Dokumentation ska lämnas in digitalt, företrädesvis som PDF eller liknande och som utskriven kopia i färg. Dokumentationen ska innehålla:

- En CV med angivna utställningar, utbildning, uppdrag och andra meriter,
- En kort skriftlig presentation av den sökande smeden
- 10-15 fotografier som tydligt visar vad den sökande gjort.
- Till fotografierna ska följa en kort teknisk beskrivning av vad de föreställer, vilka tekniker som använts, ungefärlig storlek, tillverkningsår, eventuella samarbetspartners etc.

Om granskningsnämnden anser sig inte kunna avgöra ifall den sökande besitter de kunskaper som förväntas, kan de begära in kompletterande dokumentation. Innan granskning sker ska avgiften för bedömning ha inkommit till SKSF via Bg. 328-1607, märk inbetalningen med sökandes namn. Aktuell kostnad finns att hitta på www.konstsmidesforeningen.se

Anvisningar Gesällprov i:
Varmsmidesyrket